

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošiljajo uredništvu lista »Mir«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti pošto znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasiilo koroških Slovencev.

Velja

za celo leto K 20.—
» pol leta » 11.—
» četrt » 6.—
» 1 mesec » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 50 v, med besedilom po 1 K za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 80 v, za parte, zahvale in izjave po 1 K za 1 cm². — Za male oglašje se plačuje po 30 v za besedo; debelo tiskano 60 v vsakokrat; minimum 5 K.

Za izvestilo pri upravištvu 3 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravištvu lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 18. septembra 1920.

Št. 55

Tako bomo
glasovali
10. oktobra
1920!

Ko se ladja potaplja.

Naši nasprotniki so pograbili za zadnjo bilko, kako bi spravili svoje upanje, da pridobijo cono A na zeleno vejico. Razbobnali so po naših krajih, da koroškemu nemškemu kmetu ni treba oddajati žita in v poslednjem času nam hočejo navtvesti obljubo, da po plebiscitu naš kmet ne bo moral oddajati ne živine ne žita.

Prazne obljube, abotne marnje!

Da nas spravijo z lepimi obljubami na limanice, zato mora tembolj trpeti izvenkoroški kmet in pa delavec. Koroškemu kmetu so za časa plebiscita nekoliko olajšali njegovo neprestano oddajanje, zato pa so morali na Dunaju in Nižjem Avstrijskem

zmanjšati pridelitev moke na 1/4 kg na osebo in teden

in v kratkem času se bo moralo zgoditi to v celi ostali Avstriji.

Pa ne samo, da so zmanjšali porcijo moke, tudi kruh se je znatno poslabšal, tako, da jedo

še vedno tisto neprebavljivo in iz vseh mogočih zmesi spackano testo, s katerim so preskušali potrpežljivost naših vojakov na fronti.

Da pa bodo ljubi Avstrijci rajši gladovali, jim obljubljajo lepo nagrado v podobi

treh osmink kile koruznega zdroba (gris).

Seveda si morajo avstrijski Nemci kupiti zabelo k temu koruznemu zdrobu pri verižnikih, ki so imeli soldov dovolj, da so mogli v Jugoslavijo. In to se dogaja že sedaj na jesen, ko so spravili novo žetev pod streho. Bog sam ve, kaj pride na zimo in prihodnjo vigred.

Avstriji se hoče našega žita,

zato hoče zmamiti in zvabiti našega kmeta z lepimi obljubami, katere ne bo držal nikdo, ker se ne ve, od koga prihajajo.

Na plebiscitnem ozemlju prodajajo sladkor, v Avstriji sami pa ni dobiti sladkorja niti v najboljših hotelih. V Gradcu še za mesec maj sedaj niso dobili sladkorja. To je popolnoma resnično poročilo! Ponujajo nam moko, zato pa mora gladovati cela Avstrija in si vrtati nove luknje na

pasu. Ponujajo nam blago, zato pa vre med avstrijskim uradništvom in delavstvom, ker so cene blagu poskočile tako, da se bojijo, da se spremeni cela država res v raj, zato ker bodo morali hoditi še nagi ko Adam in Eva.

Kaj čuda potem, ako vidijo avstrijski Nemci že ves svet rumen in zelen

in hočejo voliti tudi zeleno.

Našemu kmetu pa napoči v Jugoslaviji nova zora, beli dan, zato

bomo volili z belimi listki.

Pravične meje.

Odkar svet stoji, tako dolgo ljudje kličejo po pravici in dokler ne pride vsak do svoje pravice, tako dolgo se mu godi krivica.

Najhujše občuti posestnik krivice na mejah, ko mu hoče sosed po krivem odvzeti kos grunta. Tak posestnik je tudi država, tudi ona mora imeti pravične meje, če ne, živi v večnem prepiru. In tak prepir za državne meje je posebno nevaren, ker nastanejo iz tega vojske.

Vam vsem so še v spominu laške vojne pod Radeckijem, prusko-danska vojna v Holštajnu, namško-francoska vojna za Elzas, zadnja svetovna vojna ter najnovejša rusko-poljska vojna. Koliko krvi se prelije, koliko blaga se uniči, koliko nesreč se zvali na ljudstvo! In zakaj to?

Zakaj so se države vojskovala in se še vojskujejo? Odgovor je kratek. Vsaka država pravi: za pravične meje! Vsak ima pravico v ustih. Vsak pa si to pravico tudi drugače predstavlja.

Kje je pravica pri mejah? To je poglavitno vprašanje posebno pri nas, ker bo ljudsko glasovanje odločilo meje med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo.

Kako so se včasih določevale meje? Zgodovina nam pravi: po moči. Kdor je imel moč in orožje, ta je razširjeval svoje meje tako dolgo, dokler se mu ni drugi, ki je škodo trpel, postavil z orožjem v bran. Tako so razširjevali meje graščaki, grofi in baroni, svojo moč so kazali z

Podlistek.

Koroške pripovedke in pravljice.*

Zadnji volk na Suhi.

Vi, ki ste doma na Suhi, vsi gotovo poznate tistega godca, ki se že od daleč reži; Zaveršnikov Francelj mu pravijo. Najbolj se pozna, kadar nosi na rami svojo »pompo«. Tedaj je vselej židane volje; bo že vedel zakaj.

Imel je Francelj dobrega očeta, zlato dušo, kakor jih je malo pod božjim solncem; pa čujte, ni manjkalo mnogo, pa bi ga bil požrl zadnji volk na Suhi.

To pa je bilo takole: Pisalo se je leta 1865., ko so dan pred grajskim žegnanjem bili poklicani k Vižograbu na kolino. Oče Franceljna so namreč bili tudi mesar. Znali so napraviti največ in največje kose iz enega prašiča, sloveli pa so tudi za najboljšega klobasarja daleč na okoli. Prašiča pa so znali zaklati tako hitro — no — da je pač vsak suški prašič hotel biti najraje zaklan od Franceljnovega očeta.

Tisti dan so torej prišli k Vižograbu. Vse so opravili en samcat dan. Ponoči so se vračali domov, ker grajskega žegnana na Suhi vendarle niso hoteli zamuditi. Za vsakega poštenega godca — in še celo za Zaveršnika — bi bil to neodpustljiv greh.

Torej hajd domov! Nekaj lepih klobas jim stisne Vižograb v žep, potem pa »Lahko noč Bog daj!« Kaj prijetne so bile domov grede misli na klobase, ki se bodo jutri z njimi mastili oni in vsi domači. Pa Zaveršnikov oče so obračali, zadnji volk na Suhi pa je obrnil.

Ni čuda, da je duh Zaveršnikovih klobas poščegetal v nosnice tudi volku.

Komaj pridejo oče do Karbonovega križa, zaslišijo tam gori v Breznici tuljenje volka. Pa Franceljnov oče niso bili taka figa, kot smo včasih mi, pravi korenjak so bili, še zavriskali so, kakor bi klicali volka na korajžo. Ko gredo po temni gozdni poti naprej — glej ga spakal — že se prikaže za njimi. Pa ne bodi len, hitro sežejo naš oče v žep: »Na, tu 'maš eno klobaso!« Potem pa so leteli, kar so jih nesle noge. Pa komaj je bil požrl volk prvo klobaso, že spet v dir za očetom. Vrgli so mu drugo, tretjo, četrto, potem pa spet leteli, da se je kadilo za njimi. Pred vratmi današnjega Karbona so mu vrgli zadnjo klobaso, podrli skoro vrata in se k sreči rešili volčje požrešnosti. Klobase so jih bile rešile smrti.

Tistega volka pa je kmalu zadela bridka usoda in plačilo za Zaveršnikove klobase. Karbonov hlapec ga je ubil, a zgubil v boju z zverino svojo levo roko in bil močno poškodovan tudi na desni nogi.

Ljudstvo na Suhi — posebno pa Francelj — pa še zdaj rado pripoveduje o žalostnem koncu zadnjega volka na Suhi.

Ljubljana

Zapisal Drago Doberšek.

Šmarješki grad pri Hodišah.

Na visokih in skalnatih hribih so zidali v starih časih vitezi mogočne gradove. Še sedaj vidimo tuptam ostanke močnih gradov, deloma tudi še ohranjene gradove, ki so bili pred stoletji varno zavetišče vitezom in grajščakom. Pri deloma ohranjenih gradovih občudujemo še danes, kako močno in trdno so bili zidani.

Tak trden grad je stal v prejšnjih časih tudi na strmem griču pri Šmarjeti. Blizu današnjih razvalin se nahaja mala cerkvena, zidana l. 1826. V zvoniku imajo zavetišče netopirji in sršeni. Na nepristopnih straneh griča se nahajata dve jami, ljudje jim pravijo Kačje jame. Res je tam dosti kač, posebno gadov, ker leži jama, oziroma rov na solnčni strani. Tam na razgretih skalah se poleti te živali rade solnčijo. Kačje jame so že precej zasute, vendar so pa še tako velike, da lahko človek zleze noter.

Pred davnim časom je bilo, ko je na tem griču pasla deklica ovce. Nekega dne sedi na skali in plete, kar stopi k njej stara žena ter jej pravi: »Jutri pride tu sem kača, v gobcu bo imela zlat ključ. Vzemí tri paličice in ko te bo hotela pičiti, vzemi prvo palico in jo udari, nič se je ne boj! Ko te bo v drugič hotela pičiti, udari jo z drugo palico. Sedaj bo pa stegnila želo proti tebi, tedaj ne ustraši se, ampak udari jo še v tretjič s palico, nato ti ne bo mogla nič storiti. Ti ji pa vzemi ključ iz gobca. Kaj se bo potem zgodilo, ti pa povem jutri ob tem času.«

Kmalu nato pridele kača iz Kačje jame k deklici. V gobcu nosi zlat ključ. Deklica se je ne

denarjem in forštnarji, zemlja „pavrov“ pa je skupaj lezla, ker niso imeli ne tega, ne onega. Ravno tako so razširjale svoje meje velike države nasproti malim državam, ki niso imele zadosti vojaštva in orožja. Meje so na eni strani narazen šle, na drugi strani pa skupaj lezle, vsaka stran pa je klicala, da je pravica na njeni strani.

Ali svet gre naprej, tudi spoznanje napreduje in tako so ljudje spoznali, da moč še ni pravica, posebno pa pri mejah ne.

Priznati pa moramo, da so do tega spoznanja prišli prvi ravno Nemci. Pred kakimi sto leti je francoski cesar Napoleon Veliki napravil skoraj vse Nemce pod svojo oblast. Tedaj so Nemci začeli učiti: „Vsi Nemci skupaj v eno državo“, zahtevali so, naj se potegnejo meje tam, kjer se še govori nemški jezik. Za to pravico so se potegovali tako dolgo, da so nasproti Francozom res dosegli jezikovne meje.

Zapomnimo si dobro: Nemci so prvi in najglasnejše spoznavali, naj teče meja tam, kjer dva jezika mejita. Ta nauk pa so razširjali samo tako dolgo, dokler se je njim samim godila krivica, dokler so Nemci na lastni koži čutili tuje gospodstvo. Komaj pa so oni sami prišli k moči, že so začeli razširjevati svoje meje, tako na škodo Dancev v Holštajnu, na škodo Francozov v Elzasu, na škodo Poljakov itd.

Ali pravo spoznanje o pravičnih mejah je pa vendar ostalo. Kakor poprej Nemci, tako so potem začeli Francozi, Danci, Poljaki, Lahji klicati, da spadajo vsi tisti ljudje, ki govorijo z njimi enak jezik, v domačo narodno državo. Nemci pa se niso hoteli z lepa umakniti in tako je prišlo do laških vojsk ter do zadnje svetovne vojne, ko se je cel svet zmešal in se mešal tako dolgo, dokler niso potegnili res pravične meje po jezikih.

Zgodovina nas torej uči, da so v zadnjem času vse večje vojske nastale edino zaradi tega, ker niso bili vsi ljudje istega jezika v eni državi združeni, ampak so tuji narodi obvladali druge. Iz tega pa tudi lahko sklepamo, da svet tako dolgo ne bo prišel do miru, dokler se ne bodo potegnile pravične meje med različnimi jeziki.

Po tem nauku naj se tudi ravna vsak Korošec pri predstojemem plebiscitu. Vsak naj odda svoj glas za tisto državo, kjer se govori njegov jezik, pa bo zanj mir. To je pravično in to je edino pravilno.

Le pomislimo, da so ravno Nemci tedaj, ko se je njim godila krivica in ko so se vojskovali proti Napoleonu, najglasneje vpili po pravičnih jezikovnih mejah. Danes, sto let pozneje, pa učijo ravno narobe, posebno pri nas na Koroškem in pravijo, da naj ostanejo Slovenci le pod Nemci. Zakaj pa enkrat tako in drugič drugače? Ali je pravica bila pred sto leti drugačna kakor pa danes? O ne, pravica ostane na vekomaj veke enaka, pač pa imajo nemški hujskači precejšen jezik! Ko se je njim godila krivica, tedaj so vpili po pravici, ko pa hočejo oni sami krivico delati, tedaj pa pravijo: „To je vse eno, slovensko ali nemško, glavno je, „Kärnten ungeteilt“, Karavanke naj bodo mej!“ Seveda, vsak graščak, ki se boji agrarne reforme, bo učil: „To je vse eno, kmet ali štantman ali bajtar, glavno je, da ostane moja graščina skupaj!“ Ali bodo s tem zadovoljni oni, ki imajo pravico na zemljo?

Mi pa pravimo: Mi Slovenci smo tu na Koroškem domačini, v naših živih srcih čutimo krivico, ako bi še naprej Nemci tukaj komandirali, mrtvo kamenje v Karavankah ne čuti nobene

ustraši, mirno jo čaka s paličicami v rokah. Ko ji pride kača bliže, jo deklica udari, kakor ji je to velela starka. Kača pa zdaj začne sikati in deklico postaja strah. Vendar jo udari še vdrugič. Zdaj se pa začne kača spenjati in sikati proti deklici, kakor da bi jo hotela pičiti. Deklica se pa tega tako prestraši, da zbeži, ne da bi jo bila udarila še vtretjič, kakor ji je to naročila starka. Pozneje se je deklica zelo kesala, a kaže ni bilo več videti.

Ob določeni uri pride stara ženica vsa žalostna in sključena ter reče deklici: „Zakaj nisi udarila kače še vtretjič? Jaz bi bila zdaj rešena, tako pa bom morala čakati še dolgo, dolgo časa, predno pride moja rešitev. Čakati bom morala, da prileti ptica z orehovo vejico v kljunčku. Ta vejica bo začela rasti in zrastle bo v mogočno drevo. Iz tega drevesa bodo napravili zibelko, v kateri se bo zibal fantič, ki postane duhovnik in ta bo bral zame sv. mašo. Tedaj bodem šele rešena.“

Še danes raste vrhu griča orehovo drevo. Tiste starke pa nihče ni več videl. Zakleta je in čakati mora, da prileti tista ptička z orehovo vejico v kljunčku in da zraste iz te vejice mogočno drevo. Zapisala Marta Pavlič.

pravice in nobene krivice. Mi domačini zahtevamo pravično mejo po jeziku ravno zato, ker vemo, da drugače ne bo miru, ker vojske nastanejo najprej zavoljo jezika! Mi Slovenci smo v veliki večini, mi hočemo k Jugoslaviji ravno zato, ker vemo, da bomo potem tudi z Nemci v miru živeli! Dokler pa Nemci stegujejo svoje dolge prste po nas, tako dolgo jih bomo z vso odločnostjo odbijali. Mi zahtevamo samo svoje in nič tujega ter ne pripustimo, da bi privandran tuji nam domačim komandirali.

Pravica je na naši strani in bo zmagala!

Tako ne gre naprej!

Ako godrnja želodec, ko ga človek s prepričlo hrano zanemarija, se začne kisati tudi pamet in roke postajajo rabijatne.

To je bilo že od vsega začetka sveta tako, ko je Kajin vzdignil pest na svojega brata. Zato se ni čuditi, ko v času, ko poje pogrebni zvonček koroškemu nemčurstvu, postaja celovška kultura rabijatna in se poslužuje že tolovajskih manir.

V Celovcu za našega človeka že ni več varno, življenje slovenskega rojaka je izpostavljeno smrtni nevarnosti. Že koj, ko se je odprla demarkacijska črta, se je jelo dogajati, da so nemške našantane tolpe grozile našim ljudem, ogrožali jim s kamenjem, z gorjačami in enakim kulturnim orožjem življenje. Dne 14. septembra pa se je dogodil slučaj, ki ga je treba pribiti tako visoko, da ga bodo videli tudi oni, ki imajo in si prilaščajo pravico, bdeti nad mirom in redom na plebiscitnem ozemlju.

Našega rojaka J. Lečnika so napadle nahujskane nemške tolpe brez najmanjšega povoda na ulici sredi mesta in divjale nad njim s palicami, pestmi in gorjačami, kakor pravi gozdni roparji, tako, da se ima zahvaliti le slučajno hitripolijski pomoči, da je rešil življenje.

Kdor je Slovenec, tega nazivljajo „Verräter“ in njegovo življenje v Celovcu ni varno in vredno več ko življenje poslednjega vrabca na cesti.

Poslednji čas je, da posvarimo naše ljudstvo, da ne zahaja v Celovec, če že ni nujna potreba. Kajti, čim bolj se bliža usodni 10. oktober, ko bodo naše bele glasovnice izpolnile najsrčnejše želje vseh onih, ki leže na bojnih poljih, tim surovejša postaja celovška masa, tim rajše išče naše ljudi, da bi znesla nad njimi svojo onemoglo jezo.

Srednjeveška doba, ko je vladalo „pestno pravo“ v nemških deželah in so ravbriterji ropali in ubijali, se zopet povrača. Razloček je samo ta, da so „ravbriterje“ nadomestili „ravb-purgarji“, nezadovoljni mestni nemaniči, katerim se hoče slovenske pogače in slovenske krvi. Pa ne boš, Mihel!

Glasovanje.

Vzpostavitev glasovalnih odsekov.

Distrikt A (I.). Okrajni svet Vrba.

Občinski glasovalni odseki za plebiscit so bili postavljeni v sledečih spodaj imenovanih krajih.

Vsaka oseba se lahko zgleda v uradnih prostorih občinskega glasovalnega odseka, vsak dan ob delavnikih dopoldne od 10. do 12. ure, popoldne od 3. do 5. ure; ob nedeljah dopoldne od 10. do 12. ure.

Ime občinskega glasovalnega odseka: Ime predsednika in tajnika:

Kostanje: Kaufman Janez; Teppan Mihael.
Lipa: Reichman Jakob; Freithofnig Janez.
Blatograd: Dragašni Kristijan; Schiller Franc.
Poreče: Morocutti Anton; Bukovšek I.
Sv. Martin: Breitegger Hans; Štrukl Janez.
Vrba: Eisenhut Alfred; Fritz Josip.
Vernberk: Sereinig Janez; Kusslan Wilhelm.

Distrikt A (II.). Okrajni svet Rožek.

Ime občinskega glasovalnega odseka: Ime predsednika Naslov urada občinskega glasov. odseka: in tajnika:

Loga ves: Singer Štefan, predsednik. Weigele Rupert, tajnik. Župnišče.
Drava: Katnik Janez, predsednik. Gailer Anton, tajnik. Šola.
Loče: Ogris Josip, predsednik. Drolle Franc, tajnik. Šola.
Ledince: Paul Mihael, predsednik. Paul Josip, tajnik. Županstvo.
Rožek: Seidl Fric, predsednik. Sitar Josip, tajnik. Šola.
Sv. Jakob: Sucher Matevž, predsednik. Ražun Matej, tajnik. Narodni dom.
Podpolkovnik general. štaba: A. Trenti, Predsednik okrajnega sveta.

Dr. Val. Rožič:

Odpri oči, beri, premišluj in povej naprej!

„Mir“ je svojim bralcem že prvokrat prinesel poročilo o slabem gospodarskem položaju Avstrije. Ker se koroški Nemci in nemškutarji zadnji čas tako bahajo in lažejo s svojo bankerotno državo-republiko Avstrijo, zato ne bo odveč, če še enkrat prav nakratko in pregledno in po virih, to je na podlagi avstrijskega državnega proračuna za l. 1919/20 pogledamo, kako se godi od judov vladani in zadolženi blaženi republiki Nemški Avstriji.

Predragi „Mirovi“ bralci! Preberite natančno sledeči proračun Nemške Avstrije, ki je sestavljen po „Staatsgesetzblattu“ 70. list, števil. 230, stran 445—455. Napisal sem vam zato natančno vir, iz katerega je vzeto poročilo, da ne bo kdo mislil, da je to izmišljeno ali celo laž. Preberite počasi, vse pozorno številko za številko in potem sodite mirno sami, kako je in bo v Nemški Avstriji. Povejte čisto golo resnico tudi dalje vsem vašim znancom in prijateljem, pa tudi Nemcem in nemškutarjem, morda bo resnica le kateremu oči odprla, saj pravijo: Resnica oči kolje!

Proračun za leto 1919/20, izdatki:

I. Državni izdatki (stroški):	Skupni znesek K
Najvišji ljudski organi: prezident, kancelar itd.	9.653.400
Sodišča javnega prava	669.200
Računski državni dvor	493.200
Državni dolg Nemške Avstrije: plačevanje obresti	211.545.670
Državni dolg (odplačevanje)	479.814.690
Za penzioniste Nemške Avstrije	11.000.000
Državna kancelija (pisarna)	55.264.100

Notranje zadeve, uk in bogočastje:	
Državni urad	3.850.080
Notranje zadeve (redarstvo, policija itd.)	127.852.320
Uk (šole), ljudske, srednje, višje šole	68.579.710
Umetnost	3.880.889
Bogočastje (kultus)	36.037.808
Justica	36.027.420
Finančna uprava (finance)	41.658.129
Javni izdatki finančne uprave	17.146.100
Monopoli (državni)	916.734.820
Obrati (Betriebe) državni	27.357.400
Uprava blagajne (državne)	284.385.770
Kmetijstvo in gozdarstvo (samo)	50.349.468
Trgovina, obrt, industrija in javna dela	118.269.275
Socijalna uprava (skrbstvo)	480.478.899
Zunanja politika (ministrstvo)	32.981.135
Vojaštvo (armada, vojska, plače vojakom in oficirjem)	1.179.297.056
Javna (ljudska) prehrana (podpore)	16.651.700
Promet (za drž. urad, železnice, plovba, pošta)	1.814.929.036
Socijalizacija obratov	540.000
Vojne (vojaške odredbe, Kriegsmassnahmen, priprave za vojno)	7.675.832.700
Donos k likvidacijskim stroškom (za druge države)	3.198.731.922

Vsi državni izdatki (stroški) K 16.873.411.897 za leto 1919/20 do 1. julija 1920)

Ena beseda k skupnim izdatkom: Preljubi moj bralec, bodisi da si nasprotnik ali prijatelj Avstrije, le pogled skozi velika očala zgoraj predloženi račun avstrijske republike in če nisi slep, boš takoj videl in spoznal, da ta mala državica ne more shajati sama, ima premalo močna državna prsa in pljuča in premalo krvi, da bi mogla živeti dolgo lastno življenje. Le pogled, koliko tudi ona izda za takomenovani svoj „dvor“ ali najvišje ljudske organe (predsednika, kancelarja in druge ministre!) Celih 9.653.400 kron! Ali ni to grozna vsota. In samo za penzioniste izda 11.000.000 kron! — Če pogledaš, koliko pa izda za celo kmetijstvo in gozdarstvo, skupaj samo 50.349.468 kron! Kak razloček. To ni vendar nobena primera! Kako naj se na ta način podpira kmetijstvo in gozdarstvo? Nemogoče! — Kako naj napreduje živinoreja, mlekarstvo in sirarstvo. — Pogled tam, kjer so izdatki za socijalno oskrbo. Vsako leto samo za vojne pohablence, invalide in druge vojne vzdrževalnine čez 460 milijonov kron! In vojaštvo, to je nekaj nezaslišanega. V mali državi, ki se imenuje republika in ki pravi, da ima ljudsko milico, izda samo za vzdrževanje vojakov in oficirjev na leto eno milijardo 179 milijonov 297 tisoč kron.

Kaj torej požre bojni bog v Avstriji! Potem pa še očitajo Jugoslaviji, da smo vojaška, militaristična država! Številke jasno govore, kdo izdaje ogromne svote za vojaštvo. Pa ni še dosti to! To je samo za vojake, ki imajo v Avstriji po 1500 kron na mesec! Primerjajte, koliko imajo pa pri nas! Za vojsko in njene priprave pa imajo še poseben izdatek v znesku 7 milijard 675 milijonov 832 tisoč 700 kron. Torej skupaj skoro samo za vojsko 10 milijard. — In vsi izdatki pa znašajo 16 milijard.

Prosim, to so gole številke, prepisane iz nemškega avstr. drž. proračuna. In ker dohodkov

Avstrija nima, zato bo to vedno slabše, bo šlo vedno navzdol, dokler se vse skupaj v jamo dolgov in bankrota ne zvrne. — Gozdovi, les, rudokopi, rudnine, sploh vse, kar ima Avstrija v zemlji, vse je že za 30 let naprej prodano tujcu. Neumen in nespameten bi bil, kdor bi silil v državo z večnimi dolgovi in neskončno mizerijo, z vednimi nemiri, z vedno socialno revolucijo in nezadovoljnostjo. Zato bo vsak trezen Slovenec in nemškutar in Nemec volil Jugoslavijo.

Zdaj si pa oglejmo še dohodke avstrijske republike, potem nam bo celotna slika šele popolnoma jasna, na kako trhlj, bolnih pasivnih nogah stoji Nemška Avstrija.

Proračun za leto 1919/20, dohodki:

II. Dohodki (državni):	Skupni znesek K
Najvišji državni organi	—
Sodišče javnega prava	—
Državni računski dvor	—
Državni dolg Nemške Avstrije (od drugih držav)	80.100
Nakazila (drugih držav)	—
Za penzije (od uradnikov pritrغانو)	2.800.000
Državna kancija	3.908.000
Notranje zadeve (policijska, pouk, umetnost, bogočastje)	9.786.877
Justica	2.227.836
Finance (uprava, davki, monopoli, obrati, blagajna)	3.283.222.855
Kmetijstvo (poljedelstvo)	7.538.720
Gozdarstvo	40.178.540
Trgovina, obrt, industrija	3.294.718
Rudarstvo (rudniki, plavži)	13.326.380
Socijalno skrbstvo (uprava)	1.281.335
Zunanje zadeve	1.524.000
Vojaštvo (vojaška taksa in dr.)	6.522.981
Ljudska prehrana (dohodki od revežev)	26.000
Promet: železnice, pošta, plovba	2.172.092.138
Socializacija	—
Voj. odredbe (dohodki za prodani vojni material)	399.105.500
Delež pri likvidacijskih dohodkih	347.813.434
Skupni državni dohodki	6.294.629.414
„ „ izdatki	16.873.411.897
Torej skupni primanjkljaj za leto 1919/20, znaša	K 10.578.782.483

Predragi bralec, ki misliš z glavo in ne s pestjo, pogledaj in primerjaj sedaj, prosim, avstrijski državni proračun in če še nisi izgubil vse pametne, trezne razsodnosti, potem boš sam takoj uvidel, da je Avstriji že zdavnej krava — s telatom iz hleva!

Primerjaj samo dohodke s stroški in videl boš, kako je ura bila! Edino finance, to je davki, monopoli, lastni državni obrati jim nese tri milijarde, potem dasta še pošta in železnice čez dve milijardi dohodkov in smo takorekoč „fertig“, kajti vsi drugi dohodki skupaj vržejo še eno samo milijardo! Torej kratko povedano: 16 milijard stroškov in 6 milijard dohodkov, to da skupaj 10 milijard vsako leto novega dolga! — Kam pa to pride, kam pa to gre? — pravi narodna pesem — in mi pravimo se zraven: to pride, to gre, vsako (drugo) leto na boben — na kant! Kmet, delavec, uradnik, vsi sloji so strašno uboga para, raja, ki dela za druge zato, da samo rajati sme.

Vsak pameten Korošec pa za druge ne bo delal, ampak sam zase in za svojo družino in zato bo volil in glasoval 10. oktobra za: Jugoslavijo.

Dnevne vesti.

Nemci po Velikovecu šepetajo med seboj, da je pisal Viehverwertungsgeneral Schumy bivšemu velikovškemu županu Pinteriču svarilno pismo, v katerem Velikovčane pozivlja, da se naj že vendar enkrat zgledajo, ker je nemška stvar v resni nevarnosti. Gospodom v Celovcu gre smrad iz Velikovca, katerega so razkrili naši listi, že na živce! Med tem se pa širijo novice, da so se v Velikovecu vsi člani nemške propagande med seboj sprili, tako, da hoče celo Poetsch pobrati šila in kopita. Mi tem gospodom prav radi verjamemo, da je njih položaj zelo kritičen, saj prihajajo dan za dnevom Velikovčani v naše vrste nam zagotavljajoč, da bodo z nami glasovali, sedaj še posebno, ko je tajnost pri glasovanju popolnoma zasigurana!

Zastopnik Nemčije o Jugoslaviji. Kako neumno je hajlanje celovške Šumijeve klike in plačanih nemčurjev proti Jugoslaviji, dokazuje posebno ta, kar pišejo o nas listi iz nemške države. Odkar so v nemški državi pognali Viljema, Hindenburga, Ludendorfa in druge take bogove, h katerim so molili tudi naši nemčurji, se skušajo v nemški državi spoprijazniti tudi z Jugoslavijo. Prej kakor „spufana“ Nemška Avstrija, poslala je Nemčiji v Beograd svojega poslanca Hermana Wendelna, ki je prepotoval celo Jugoslavijo in piše o nas jako lepe članke v nemških listih. V prvem članku piše n. pr., da je minila tista doba, ko so verjeli Nemci temu, kar pišejo listi iz Gradca, ki so čez Slovence vedno le zmerjali.

Pošteni Nemec celovškim listom itak ni nikdar verjel in zato jih Wendel sploh ne omenja. On pravi dalje, da danes vsa nemška javnost vidi, da se bo Jugoslavija razvila še mnogo lepše kakor se sploh da danes misliti, in priporoča veliki nemški državi, da bi stopila z Jugoslavijo v najboljše trgovske zveze. Z ozirom na to ponujajo nemški industrialci iz nemške države (ne iz Nemške Avstrije, ki sama čisto nič nima več) naši državi vse stroje, ki bi jih potrebovali, brez kake kompenzacije, to se pravi, da nam ponujajo na kredit, kar je najboljšo znamenje, kako nam zaupajo. Če razni Šumijeve agenti naše ljudi odgovarjajo od Jugoslavije, je to ravno tako, kakor če laja kak „grintav“ kužek proti solncu.

„Plebiscit v koroški Sloveniji“ se imenuje knjižica, pisana v lahko umljivi hrvaščini. Knjižico je spisal dr. Val. Rožič. Založil jo je „Gospodarski Zvon“. Knjižica ima na načelni strani krasno sliko koroškega mučenika g. poslanca Fr. Grafenauerja. Slika je izvirno delo profesorja Š. Santela. Že zaradi našega Frančeta Grafenauerja je knjižica vredna, da si jo vsak inteligent kupi. Knjižica ima lep, dober zemljevid s cono A in B in še dve geografski skici. Knjižica se dobi pri društvu „Gospodarski Zvon“ v Ljubljani.

Najdeno. Dne 4. sept. 1920 je poskusni orožnik Franc Bajc na cesti Velikovec—Sinčavas našel zlat obsek za ženske verižice. Vse poizvedovanje po osebi, katera je to stvar izgubila, je ostalo brez uspeha. Ker se dosedaj lastnik izgubljenega obeska za verižico ni javil, se je obsek izročilo okrajnemu glavarstvu, kjer ga tisti, ki je izgubil, dobi.

Izpostavljeni smo zasramovanju vsega sveta! V Afriko so svoj čas uvažali iz glaža ponarejene dragulje in žganje, da so zamorec očigubili za njih dragocenosti in zemljo. Razen izgube so imeli ti prebivalci še neizmerno škodo. Na tak način je skoraj uničeno celo ljudstvo. Je pač še neumno! — Kadar so bile na Ogrskem volitve, se je ljudi na vse mogoče načine podkupovalo, strašilo in zapeljevalo. Vsemu svetu so znane „čiste ogrske volitve“. Ves svet je prepričan o nizki kulturi odnotnega ljudstva zaradi teh volitev. Ista usoda čaka sedaj koroške Slovence. Judeži uvažajo smrdlivec, sol, sladkor, usnje, blago, da bi ljudi preslepili. Če bi se jim posrečilo, bomo imeli neizmerno škodo in zasmeš vsega sveta. Vprašamo pa komisijo, ali je ta način agitacije v smislu mirovnih določil? Naše oblasti pa vprašamo, ali ima vsak nemčur pravičico pri nas otvoriti „grajzlarijo“? Za razne naslove in malenkosti se lovimo, kjer pa gre za očitno kršenje zakona, pa molčimo.

Pismo koroškega Slovenca iz Srbije. Beograd, 5. septembra 1920. — Dragi stariši! Sprejel Vaše pismo prav z veseljem; hvala lepa zanj. Bil sem že radoveden, kako je kaj tam gori in sedaj vidim, da se imate prav dobro ali vse eno gotovo ne boljše od mene, ker imam hvala Bogu vsega zadosti, da že ne pomnim takšnih časov in si bom tudi nekaj prihranil in tudi Vam bom mogel nekaj poslati. Danes Vam odpošljam ... kron, da mi jih denete v hranilnico. Koncem meseca bom spet poslal, mogoče še več, ako bo znanja tudi tako ostalo. Imam še zmerom zadosti denarja in si tudi lahko privoščim kakšen glažek vina zraven, ker ga je zadosti in po ceni en liter 8—12 kron, pa špeh tudi po 16 kron kilo. Ob enem Vam moram povedati, da še nisem tako lepo živel kot sedaj in tudi nisem imel toliko denarja skupaj kot tukaj. Domov ne pridem prej kot o Veliki noči in si bom takrat napravil prav elegantno obleko, vse novo od nog do glave, saj blaga imajo zadosti in samo fino angleško blago. Ko bi Vi videli te trgovce tukaj v Beogradu, bi se naravnost čudili, kaj vse na svetu se more dobiti. In tudi vse prenapolnjeno je, da se po cestah in ulicah prodajajo, da vam ni treba iti v gostilno, da bi pili ali jedli. Mesto je zelo imenitno in lepo. Najbolje bi bilo, ko bi enkrat sami prišli v Beograd pogledat, bi Vam ne bilo žal in tudi meni ne bo nikdar. Zdaj je naš mojster in več skupaj kupil tovarno za mizarstvo. Mašine pridejo iz Amerike in v dveh mesecih bo vse v dobrem stanju, potem bo pač lepo. Torej bodite mi prav prisrčno vsi skupaj lepo pozdravljeni in prosim odpišite mi kmalu. Vaš hvaležni sin J. — Slovenci! Verjemite pismu našega zavednega fanta! Ne verujmo čenčam, katere trosijo okrog nemčurji. Zato vsi za Jugoslavijo!

Smihel nad Pliberkom. Izobraževalno društvo za Smihel priredi dne 19. septembra ob 3. uri popoldne v Šerčerjevi dvorani Fr. Finžgarjevega „Divjega lovca“ ter igro ponovi 26. septembra. K obilni udeležbi vabi odbor.

Fantje in dekleta iz Podjunske doline priredijo v nedeljo, dne 19. septembra, po blagoslovu, v Dobrli vasi veselico. Med drugimi točkami se uprizori igra-enodejanka „Judež“.

Dopisi.

Velikovški okraj.

v Velikovec. (Šumiju se cedijo sline po naši živini.) Zadnje sredo se je pripeljal z avtomobilom dobro rejen gospod na trg v Velikovec. Ta gospod je takoj vzbudil zanimanje ljudstva. Videlo se mu je na obrazu, da se mu dobro godi. — Pogovarjal se je z nekaterimi Nemci in naš pristaš je slišal na svoja ušesa vsebino pogovora. Dosti zanimivega ni čul, pač pa trdi, da je dobro rejeni gospod se zelo zanimal za stanje živine v okraju. „Also ist noch was zu machen.“ „Natürlich,“ mu odgovori Nemec in nato sta se oba smejala. In veste, kdo je bil ta dobro rejeni gospod? Nikdo drugi, kakor Šumy, kateremu se sline cedijo po naših hlevih in po naši živini.

v Grebinj. Včasih se semintja vendar le izve malo več resnice, kot žele Nemci voditelji naših nemčurjev. Naj vam povem eno tako resnico iz Grebinja. Dne 8. septembra je prišla sorodnica iz Celovca v tukajšno okolico k obče spoštovani familiji. Rekla je: „Slovenci v con A ste pa res srečni ljudje, vsega imate dovolj, sedaj vam pa še Nemci toliko notri pripeljejo. Kolikor vam dobrega želim, vendar se mi zdi to velika lumparija, ker mi v Celovcu že 2 meseca nimamo cukra, sedaj smo samo malo saharina dobili. Petroleja že celo leto nimamo. Kar se pa drugih stvari na karte dobi, pa je za življenje premalo, za smrt pa preveč. Veliko sem govorila s Celovčani in to vem, da vas vsi zavidajo, ker imate res vse, kar si želite, najbolj pa, da z vašim denarjem tako po ceni lahko vsega nakupite. Mnenja so, da gredo po plebiscitu v cono A in bodo zamenjali z onimi, ki tako silijo v Nemško Avstrijo.“

v Vovbre. (Kdo še agitira za Nemško Avstrijo?) Ali poznate Glačnika iz Sv. Štefana, slavnih slovenskih dedov neslavnega „tajčen Sohn“. Ali mislite, da je mož res tako navdušen za to vsega božjega usmiljenja vredno Avstrijo? A kaj še! Mož ne more pozabiti, da je zastopal nemške Slovence pred starim cesarjem avstrijskim. Zakaj pa to vse? Po šentštefanski in vovbrski dolini vemo vsi, da ga je preje fejš Slovenca skupil — Helldorfov general Manner, seve iz baronovega žepa je šel ves denar za majhen gozd in Glačnik je postal dobro plačan — dobro restavriran nemčur. Mannerju je pa baje tudi kot mešetarju nekaj ostalo.

Boroveljski okraj.

b Borovlje. Eden glavnih socijev na Koblu se bil namenil iz same ljubezni do Slovencev, čeravno je sam nosil salabolsko slovensko ime, napraviti krampižarje za farje, da bodo mogli v pekel, za druge Slovence pa, da bodo mogli čez Ljubelj. Za farje jih je baje že naredil, za druge ni imel več časa, ker je sam prej potreboval krampižarje. Ali ni to jasno znamenje, da bomo mi lepo ostali kjer smo, kljub krampižarjem, ki jih delajo sociji v objemu z vsenemci za nas, oni bodo pa tudi brez njih šli tja, kjer muh ni, v Nemško Avstrijo. Saj ja veste, da so muhe samo tam, kjer je kaj jesti.

b Borovlje. Na Mebiusovi hiši v Podlublju je nalepljen kričeč plakat: Koroška v nevarnosti! Eden izmed naših jo je pogruntal, da bi takih plakatov moralo biti več po celem pasu A, ker pravzaprav agitirajo za nas. Celovčani morajo že imeti polne hlače iz strahu pred nami, drugače bi ne kričali tako. Njihov strah pa je naša korajža. Politiki pa ste, politiki in strategji, da vas jugoslovanski dolgonosec, ki riga po Dalmaciji, občuduje. Če imate že res tak strah, bi tega vendar ne bilo treba praviti celemu svetu in politično celo bolj pametno bi bilo, če bi kazali pogum. Ali veste, kaj naredi, kdor ima polne hlače? ... Pojte in tudi vi tako naredite. Slovenci! Nemci se nas boje. To je znamenje, da smo močni! Tista roka, ki je še odprta, se bo sklenila in vzela to, kar je njeno, oziroma že ima, kar je njeno in „Kärnten schon außer Gefahr“, nemške namreč. — Pa še nekaj se je nam čudno zdelo. Vsi, ki so šli na Gospodarsko polje reševati pas B, so vzeli nahrbtnike in torbe s seboj. Menda pa ja ne, da bi prinesli s seboj in rešili še pest nemške zemlje, pozneje bo prepozno. H germanskim kočam spada seveda še nekaj nemške prsti, ker drugače umreti ne morejo, kajti „umreti ni mogla stara Sibilja, da so prinesli ji z doma prsti“. Le hilajte, da vlaka ne zamudite! Čez dva meseca na Gospodarskem polju ne bo več nemške prsti. Nekaj takega je moralo biti v tistih nahrbtnikih, ker so bili tja grede polni in nazaj grede tudi. Vi bodete že vedeli, g. dr. Veter, ker ste učen in zdravnik ter se na živila tudi malo zastopite.

b Sele. Kako je res lepo, če se dve sosedni občini lepo zastopita in gresta ena drugi na roko. Za zgled naj bosta občina Sele in tržna občina

Borovlje. Lansko leto majnika so Borovčiči potrebovali volov, krav, konjev, svinj, obleke, so šli v Sele ponjo, pa so dobili, ne vem ali so si izposodili ali so vzeli na račun Nemške Avstrije. Borovčiči so pa posodili Selanom nemčurskega Bürgermeistra, ki je tako gospodaril, da je za tri tedne celo gmajno zaavžval, sam je pa šel v Celovec k Herkulesu za hlapca. Letos so pa spet Borovčiči priskočili nam na pomoč z dvema prav zagrizenima nemčurjema za glasovalno komisijo, ker smo doma v Selah žal koj enega samega imeli (za mušter). Lansko leto smo dro Selani gor plačali, letos bodo pa nemčurski Borovčiči.

b Šmarjeta v Rožu. „V Šmarjeti je močič, ki misli, da je ptič, pa je samo ptiča repič.“ In ta močič, pd. Šelander, rešuje s svojo boljšo ali slabšo zakonsko polovico v Kranju v gostilni pri Kumerju pri vinu in novi zibelki krepkega Jugoslovana „das ungeteilte Kärnten“. Muhasti opazovalci so videli, kako se je otrok v plenicih smejal šmarjškemu Hindenburgu. Prešern je dobro poznal svoje Kranjce in ni zastonj napisal: Kranjec moj mu osle kaže. In kako tudi ne? Šelander je v Šmarjeti odigral, kdor ima še malo pameti in se mu ni popolnoma skisala v kočuškem grabnu, ga več ne poslušaj in mu nič več ne verjame. Zato mora v Kranj hoditi prodajati svojo plitvo modrost. G. Šelander, ali niste kakor otrok? Skoz gozd gre ter žvižga in kriči, da bi strah vedel, da je on in bi se mu ne bližal. Vas je strah glasovanja. Dobro veste, da ne pomaga nobena žavha: raztrgane in razdeljene Koroške niti sam pravi Hindenburg več ne zaflika, kaj še-le njega „kumerni“ repič. Da bi še za nekaj časa prekričali notranji glas obupa, vpijete zdaj po Kranjski: „Vse je zastonj, vso delo, ves denar. Koroška nikoli ne bo jugoslovanska.“ Moj Kranjec v zibelki pa mu osle kaže. Če ste tako gotovi zmage, zakaj pa ne položite rok križema? Zakaj pa brusite pete in oznanjate Kranjcem, da morate šele vplivati na svoje ljudi, da pojdejo za Avstrijo? Niti svojih ljudi niste gotovi, pa že vpijete: vse naše. Šmarječani smo pred dobrim letom preveč videli in doživeli, da bi ne vedeli, kaj pomeni iz vaših ust: vse naše. Naše so rekvizicije, naše ropanje podivjanih tolp, naše streljanje nedolžnih ujetnikov. Vse to lahko, če se vam ljubi, s ponosom imenujete svoje. Če gospa Šelandrova, ki vsega tega ni videla, lahko pozabi, mi ne moremo pozabiti. Navadni ljudje svojo sramoto skrivajo, zasramovalci svojega ljudstva in njega odpadniki se menda ž njo še celo ponašajo. Gospa Šelandrova, čisto tiho na uho vam povemo, mi na vašem mestu bi molčali, da ste bila prej predsednica ženskega društva in da zdaj niti v društvu niste več, da ste zdaj med sovražniki svojega ljudstva, ko bi morala kot učiteljica biti njegova voditeljica. Ljubezen opraviči mnogo, samo lastnega ponižanja, zaničevanja samega sebe in svoje slovenske matere, ne more opravičiti. Mislili smo, da solčna Goriška vstvarja značajnejše ljudi, vi delate Goriški sramoto. Vsaka nezvestoba je grobokop sreče. Najernejša nezvestoba gre z vami! Šmarjeta pa bo kljub vsemu ostala trdnjava v Rožu.

b Vetrinji. Junaki v naši vasi so prav gotovo naši Gaggli, pa brez izjeme! Da ne ostane samo med vetrinjskimi zidovi, naj pove ljubi „Mir“ vsem Korošcem. Eden Gaggi pravi, da postane po glasovanju v vasi on „Burgermastr“ in obljubi enemu naših možakarjev, da ga bo on kot „Burgermajstr“ „peferdrov“ za „Dorfpolicaja“, samo treba, da glasuje z njim. Drugi Gaggi — mož železne discipline — straši ljudi pred vojaščino; sam je nekaj avanziral na račun ubogega vojaka. Za kaj se njemu gre pri agitaciji, naj sodijo tudi drugi — mi smo ga že obsodili. Pravil je, da je on čisto majhen nemčur, da se dobe drugi večji nemčurji, namreč taki, ki dobijo nagrado 200.000, 100.000 in 50.000 kron, on pa ne dobi toliko. Od njega našantani ljudje, ki sedaj rujejo proti Slovincem, se pripravljajo na odhod. On — Gaggi — bo pa naš — čujte in strmite — lojalni državljani. Organiziran ima svoj „Heimatsdienst“ s svojimi raznašalci „flugzetlnov“ in agitatorjev. Eden teh je Habnerjev šime iz Goričic. Ta ga že sedaj pije na račun „Heimatsdiensta“, tako sklepajo ljudje, ki vse vedo. O, to so prodane duše!

b Podgorje v Rožu. Naši nemčurji — bolj pametnih ljudi ne dobiš na svetu — so si izvolili posebno me, katerim pravijo „komisija“. V tej komisiji so: Einspieler Jakob, Hamburger, Kren in Trupe. Kadar pa jim huda prede, pa še kakšnega nemčurja pritegnejo na pomoč. Poleg tega pa so ti nemčurji ustanovili še neko drugo čudo — Gemeindeheimatsrat — ki naj bi včasih imel svojo senco na Talah ali pa v Št. Ožboltu (po dnevi pa pri Avru). Nemčurji v tej komisiji imajo nalogo, da delajo pritožbe zoper Slovence na distriktno komisijo. Tako so se tudi pritožili zoper gđ. učiteljico, da ona organizira bande, da hodi cele noči

okoli in da človek splon ni varen pred njo življenja. Mi Slovenci smo pa res radovedni, kakega nemčurja je gđ. učiteljica že nabila, ker vemo, da je ona vsak dan že ob devetih v postelji. Če se pa nemčurji že žensk bojijo, je to za nas znamenje, da nimajo več čiste vesti.

b Podgorje v Rožu. Lisico spoznaš po koži, nemčurja pa po laži. In tako smo tudi pri nas spoznali že vse nemčurje, najbolj pa Einspielerja Jakoba, ki poleg laži posebno rad vidi tudi konje. Lansko leto, ko je bil še „folksver“ pri nas, si je ta mož baje osvojil tudi Vidmanovo kobilu in zato mu ljudje tu pa tam zagodejo pod nos. Einspieler pa je zaradi tega hud in ko mu je Lucman ob neki priliki rekel „konjski ravbar“, se je pritožil na distriktno komisijo v Rožeku. Ta komisija je prišla nekega dne v „Narodno šolo“ v Št. Petru zaslišavati pritožbe nemčurjev in tako sta bila zaslišana tudi Einspieler in Lucman. Angleški zastopnik vpraša najprej Lucmana: „Zakaj ste rekli Einspielerju ravbar?“ — Lucman: „Ker je kradel konje in zato si mu upam vsak čas reči ravbar.“ — Angleški zastopnik vpraša potem Einspielerja: „Kje ste dobili vi vašega konja?“ — „Vzel sem ga Vidmanu, ker mi je tako ukazal kapetan Martinčič.“ — „Kdo pa je ta Martinčič? Ali ima pravico, da vam ukaže vzeti tujega konja?“ — „Ne!“ — „Ali ste vi vedeli, da on nima te pravice?“ — „Ja.“ — „No, in če ste konja vkljub temu vzeli, potem ste ga ja ukradli in ne smete biti hudi, če vam ljudje rečejo ravbar.“ — Einspieler ni vedel, kaj bi odgovoril in bilo ga je tako sram, da jo je potem kar pobrisal domu, dasiravno ga je komisija nato še dvakrat klicala, ker je napravil še več pritožb zoper Slovence. Zato pa — ljubi Jokej — le doma ostani in ne agitiraj preveč okoli, ker tvojega zlobodranja smo mi Podgorčani že do grla siti.

b Dragožiče. Buh ti bod' zahvalan, da s'm že star, al ar b' se mohov pa od same jeze postarat'. Naš ldi so ja brez pamet', še cote obišajo na streše, pravjo, da očjo poazat, da so tajgesint. Včar je pršov k'mne an hantvove, pa prav': „A so pr' vas federbajrsarji doma, bl mate šteclarje, da t'aj cot vidm obišanah.“ Križan Buh, mne je bu sram. Čism vedov, al morm marnvat', bl se smajat'. No, vstran sm se obrnov, pa čihov sm od sramote. Vam pa tud č' morm več šribat, me je cveč sram zavil našah nemčurjev. Dragožičan.

b Podsinja vas. (Tat.) V nedeljo, dne 5. septembra, se vrne gospodinja Breznikarica od božje službe in najde doma tata, ki si je mislil poskrbeti hrane in obleke. Ko vidi gospodnjo, pusti vse pri miru in beži skozi šumo proti cesti. Tu ga iz cerkve ideoči ljudje na krik Breznikarce primejo, ga odvedejo k železniški čuvajnici in telefonirajo po orožnike. Med tem časom ga obkolijo ljudje. Na vprašanja odgovarja v lepi slovenščini, da je iz Nižje Avstrijskega, delal je na Dunaju in zdaj potuje v Trst. H kraji ga je prignala sila — glad. Ker je bilo 28. avgusta ukradeno tudi pri Kuražu v Svetnivasi, je prišel k čuvajnici tudi Bovčan, ki ima Kuražovo hčer za ženo. Spremljala ga je Petrova Tona, ki mu vse raztolmači in tako tudi tu. Brž mu pove: „Ganz krainerisch redet er.“ Bovčan je to seveda porabil in tatu ničesar ni hotel verjeti, da je iz Nižje Avstrijskega itd. Kaj pa da, po Bovčanovem mnenju in mnenju vseh nemčurjev pač samo Slovenci kradejo, pošteni ljudje so samo Nemci. Ko dospejo orožniki, preiščejo tatu in najdejo pri njem dva ključa in par kron denarja. Na vprašanja jim odgovarja, kakor že prej ljudem. Nato ga odpeljejo k Breznikarju, da na licu mesta zapišejo protokol.

b Hodiše. „Z ozirom na članek v štev. 50., stran 200, od dne 7. oktobra 1920 prosim, da objavite sledeči popravek: Res je sicer, da sem kot zavedna Slovenka se hudovala nad svojim zetom Odrajem, ker je razobesil nemčursko zastavo. Ni pa res, da bi me bil on zategadelj naprej pognal. Tudi ni res, da bi me bil z nogo štoknil, še manj, da nisem življenja vlna pred njim. Resnici na ljubo povem, da mi še ni dal nikdar hude, žaljive besede, čeravno že poldrugo leto skupaj živimo. Pač pa ga hočem mirnim potom opominjati na njegovo narodno dolžnost, kakor sem to delala dosedaj.“

Dvorec, dne 13. septembra 1920.

Weiß Ana.

b Bače. Pri nas v Bačah imamo gostilno, po domače pri Cvanegarju. Posestnik je gospod Nadrag. Zmiraj je trdil, dokler je bila demarkacijska črta zaprta, če ga je kdo vprašal, kaj ste, da je Slovenec-Jugoslovian. „Samo baški Slovenci so me napravili nemčurjem. Jaz Vam ponovno pravim, da sem Slovenec-Jugoslovian.“ Mož je bil Slovenec-Jugoslovian do tedaj, dokler je potreboval vojaške konje, dokler se je bal, da mu ne izženejo naše oblasti njegovo nečakinjo Liziko, katera nam Jugoslovianom nikoli ni bila naklonjena. Ali, ko se je odprla demarkacijska črta,

ko je antantna komisija dovolila razobešanje zastav, ste bili Vi prvi, kateri ste se pokazali s koroško zastavo. Vprašamo Vas, ali Vam je pomagal razobešati koroško zastavo tudi Vaš nečak, brat Lizike in sedaj uradnik pri pošti v Ljubljani? Ali sta mogoče vidva odbornika v nemškem propagandnem odboru? Ali potrebuje Vaš nečak-odbornik kak dopust za agitacijo v prid Nemški Avstriji? Dobro, da Vas sedaj poznamo, Cvanegarjev oče, kakšen breznačajnejš ste. Na svidenje! — Eden, ki Vas dobro pozna in kate-rega ste včasih tudi farbali.

Davče ob laški meji. V nedeljo, 12. sept. je dr. Val. Rožič govoril v Davči tik ob laški meji o plebiscitu na Koroškem. Zbrani kmetje so se zelo zanimali za koroško vprašanje.

Deželna vlada odstopila.

Ljubljanski dop. urad objavlja 15. sept.: V večerajšni seji je plebiscitna komisija v Celovcu sklenila, da se mora naša vojska umakniti iz cone A, ne da bi se poprej ali istočasno umaknilo italijansko vojaštvo iz avstrijskega ozemlja na Koroškem, dalje, da se mora umakniti tudi vse aktivno orožništvo, ki ni rodno iz Koroške, in končno, da se mora suspendirati do plebiscita izvajanje nadzorstev nad (nemškimi) veleposestvi.

Z ozirom na to je deželna vlada za Slovenijo v izredni seji danes dopoldne sklenila, podati svojo demisijo.

Odobravamo korak deželne vlade.

Interpelacija Jugoslovanskega kluba o plebiscitu na Koroškem.

Poslanec Franc Smodej je stavil v seji dne 11. sept. na predsednika belgrajske vlade upit o plebiscitu na Koroškem. Opozoril je na pristranost interaliirane komisije, posebno angleških in italijanskih zastopnikov, ki na očividni način protežirajo Nemce na vsak korak in podpirajo nemško propagando. Tako poroča „Narodna Politika“ z dne 12. septembra 1920.

Gospodarstvo.

Nakup potrebščin.

V coni A imamo skoraj izključno nemške in nemčurske trgovce. Trgovina je bil tisti poklic, ki je že pred vojsko najbolj nesel, zato ni smela priti Slovincem v roke. Ti trgovci sedaj hujskajo na vse načine proti naši državi, ker čutijo, da njih privilegiji gredo hkraju. Ljudje hodijo po vrsti kupovat in vsak dobi za podlago nekaj nemških propagandnih sredstev. Ob enem pa odirajo ljudi, kolikor le morejo. Kolikor stane v Celovcu nemških kron, stane v Velikovcu SHS kron ali še več. Dva vzroka imajo za to: Prvič nese to njih nenasitnemu žepu, drugič pa delajo s tem razpoloženje za Avstrijo.

Zato Slovenci sedaj ne vidimo nobenega vzroka, kupovati pri njih. Rajši pojde vsak sedaj v Celovec in bode tam nakupil. Ko bode pa glasovanja konec, si bomo pa sami uredili svoje nakupne in prodajne zadrage. Ozirom na ljudi, ki nas hočejo sedaj prodati v večno odvisnost od Nemcev, nam ne bode treba imeti. V celi Sloveniji ni tako nizkih cen za žito in živino kot so ravno v velikovškem okraju. To pa iz edinega vzroka, ker kmetje zaradi glasovanja še ne sežejo po samopomoči, oblast pa se nemčurskim oderuhom ne upa stopiti na prste, ker so potem vedne sitnosti s komisijo, pri kateri vedno tožijo o zatiranju.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah.

Odgovorni urednik: Otmar Mihálek.

Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Sukanec, bel in črn, glavnike za česanje, gladilni (šmirgel) papir, vlasnice, krtače za ribanje, Zlatorog-milo la., testenine, vžigalice in sveče

nudi po najnižjih cenah

veletrgovina

Osvald Dobeic, Ljubljana

Sv. Jakoba trg 9.

PIVO najboljša črna bavarsko črno „PORTER“ in belo marčno

v sodih in steklenicah ter belo in črno

VINO razpošilja vsako množino najcenejše

A. Oset, Slovenjgradec.